

Előfizetési díj.

Vidékire postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy órá helyben	1 "

Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogad-
tatunk el.

Egyes száraz ár 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Készítők nem adhatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetés-
küldendők.

Kiadó-hivatal:

Nyitlertéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1874. második fel évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről a hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legelőszőrűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepénzét a lapnak.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Kolozsvártt. nov. 11. 1874.

Alább veszik olvasóink azon megállapo-
dásokat, melyek az erdélyi censusnak egész
fergetegé nőtt kérdését végképpen megoldják.
Végeredményben az erdélyi képviselők érte-
kezlete által megállapított s a belügyminiszter
által elfogadott tervezet csak alakilag különbö-
zik attól, mit a főrendek ajánlottak így igen
természetes, hogy az erdélyi összes magyarság
megelégedéssel fogadja az ominosus ügy ily
czélzerű megoldását.

Ha volt az erdélyrészi magyarságnak
néhány tekintélyes tagja, kik méltó nyugtalan-
sággal nézték a kérdés elmergesedését s ké-
szek lettek volna a miniszter javaslatát is el-
fogadni; nem azért tették ezt, mivel nem érez-
ték a rajtuk ejtett sérelem nagyságát, hanem
a mivel az országgyűlésnek oly annyira szük-
séges nyugalmáért hajlandók voltak e csapást
is elviselni. Meg vagyunk róla győződve, hogy
ez utóbbiak is oly örömmel fogadják a belügy-
miniszter ur beleegyezését az új tervezetbe,
mint a hogy mi fogadjuk.

Nincs és nem volt legkisebb okunk a bel-
ügyminiszter ur személye ellen kardoskodni s
nem is kívánjuk magunkat azok közé sorozni,
kik nem tekintve elveket, hatra-vakra ronta-
nak a kormányra. Az elv, melyet a belügy-
miniszter ur védelmezett, veszélyeztetette az ös-
zes Királyhágnál inneni magyarság életérde-
keit s csak szította volna az elégtelenséget,
mely minden oldalú nyomorúságaink miatt ter-
mészetesen létezik, s így hazafias köteles-
séget vélünk teljesíteni annak ellenzésében. E
néhány nap tapasztalataiból azt hisszük azon-
ban, hogy a belügyminiszter ur is okulhatott s
megtanulhatta mindenképpen felett, hogy a tanul-
mányozatlan kérdések országába való vitele
nem csak saját fejére, hanem az országra néz-
ve is kiszámíthatatlan bajokat hozhat. A kér-
dés természetesen megoldása egyszerűen a kel-
lő adatok megszerzésében rejlett s ha a mi-
niszter ur az erdélyi magyar megyékből mind
bekéri a jövődöbéli választók névjegyzékét,
a képviselőház nem szavaz kétszer teljesen
tájékozatlanul s a miniszter ur is, mi is meg-
szabadulunk a kiállott kellemetlenségektől.
Egyébiránt megjegyezzük, hogy a képviselő-
ház bölcsességéről is feltettünk volna annyit,
hogy a mielőtt a falnak ugrik, utasítja a mi-
nisztert az összes adatok benyújtására, mivel
így könnyűszerrel kikerülheti vala a jelenlegi
kudarczot.

A történetekből azonban az erdélyi kép-
viselők is okulhattak. Nem csak az által vét-
keztek közöttük számosan, mivel közömbös hall-
gatásukkal veszni hagyták az ügyet, — mint
a „M. Polgár“, mely magát az erdélyi részek
első hírlapi organumának mondja s anagy fon-
tosságú ügyhöz csak egyetlen, a „Reform“-ból
átvett cikkel szolgált, s azután pedig valószí-
nűleg azt látva, hogy e kérdésben a baloldal
kormánypárti lett, bölcsen elhallgatott, mint a
hogy hallgatott a tárgy első felmerülése óta; —
hanem hibáztak erdélyi képviselőink leginkább
az által, hogy legkevésbé sem törekedtek egy-
öntetű eljárásra. Az erdélyrészi képviselők
koronkénti értekezésének kérdése már az or-
szággyűlés elején felmerült, mi márkor pár-
toituk az iniciatívát; bizonyos személyes ver-
sengések miatt azonban az indítvány megrekedt
s ime ma is érezzük e versengésnek ízét. Ha
az erdélyi képviselők egyöntetűleg lépnek fele
kérdésben, kétségen kívül a miniszter nem ragaszkodik
javaslatához s eddig már a közóhajsze-
rint meg van oldva az erdélyi censusnak kü-
lön-
böző gondatlanság által valóságos tengeri
kigyóvá növelt kérdése.

lön-
böző gondatlanság által valóságos tengeri
kigyóvá növelt kérdése.

— Az erdélyi adócensus kérdésében a com-
promissum a belügyminiszter és az erdélyi kép-
viselők között f. hó. 8-án létre jött. A javaslat meg-
beszélte a b. Kemény Gábor lakásán tartott érte-
kezleten, melyben az alább említett módosítások
tették, s ezekhez tegnap este a belügyminiszter
hozzájárt. A b. Keménynél tartott értekezleten a
többi között jelen voltak: b. Kemény István, Gábor
és Kálmán, gr. Péchy M., Éber N., Korizmic L.,
Tisza L., Szilágyi D., Máday S., Lészay és Jeney.
A főrendiházból jelen volt Haynald érsek, ki az er-
délyi ügyek iránt a legelőnkebben érdeklődik. Az
ellenzéki erdélyi képviselők részéről senki sem volt
jelen. Az értekezlet 11-től délután 2 óráig tar-
tott és igen tüzetesen megbeszélte a fennforgó kér-
dést.

A belügyminiszter által előterjesztett közvetítő
javaslat abból állt, hogy a 8 frt. 40 kr adó helyett
vétecsék fel 75 frt catastralis jövedelem a census
alapjául, tehát a fennforgó körülmények és ellenté-
tek között mintegy a középszám.

Ez ellenében azon kifogás tétetett, hogy e
középszám részint emeli, részint leszállítja a jelen-
legi statusquot; az értekezlet tagjai pedig egyhan-
gulag azt jelenték ki, hogy a jelenlegi cenlust fenn-
akarák tartani. Tisza Lajos különösen is felszólalt
a census minden fölemelése ellen.

Máday Sándor azon eszmét pendítte meg, hogy
egyéb categoriák is figyelembe véssenek a földjő-
vedelemen kívül s végre az értekezlet, hosszabb vita
után, az erdélyi census alapjául a következő pinto-
zatokat fogadta el: „5. §. Az ország azon részeiben,
melyekre 1848-ki II. (erdélyi) törvényozikk hatálya
kiterjedt, nagy és kis községekben választói joggal
bírnak azok:

a) kik a jelenleg fennálló földadó cataster alap-
ján 84 forint, ha pedig I. osztályu adó alá eső ház-
zal bírnak, 79 forint 80 kr, és ha házuk másod vagy
magasabb osztályu adó alá esik, 72 frt 80 kr tiszta föld-
jővedelem után fizetnek földadót.

A jelenleg fennálló földadó kiigazítása,
vagy ui cataster felvétele esetén, a fenn kitett jő-
vedelmi összegek azon arányban változnak, a mely-
ben az erdélyi részeknek a jelen földadók catasterben
kitüntetett összes tiszta földjővedelembe a kiigazított
catasterben felvett összes tiszta földjővedelemhez ál-
lam fog.

b) a kik a föld-, ház-, I. vagy III. osztályu
adó alá eső, összesen legalább 105 frt tiszta jöve-

Viktor felett vitakoznak, kiből mint Huns-
den állítja, anyja valóságos tejes százu éhetletlent
nevel.

„Ezserer inkább legyen egy tejes százu belő-
le, mint olyan, minőt ön, Hunsden, ügyes fickónak
nevez.“ S azon kívül azt állítja nóm, hogy ha va-
laha megtörténne, hogy Hunsden szomszédunkban
valóban megtelepüljön, s helyt lakó legyen, nem
pedig csak üstökös-ként jelenék meg, s jöjjön, men-
jen, nem tudni honnét és hová, hogyan s mikor, ő
mind addig nem tudna nyugton lenni, mig csak
Viktort el nem vinné innét, egy legalább száz mért-
földnyire eső tanodába, mert Hunsden az ő iz-
gató elveivel s gyakorlatiatsan rendszabályaival ké-
pes volna egy egész sereg gyermek jövőjét tönkre
tenni.“

Még pár szót akarok mondani Viktorról, mielőtt
elzárnam szekrényembe e kéziratot, de ez csak rövi-
den történhetik, mert hallom már az ezüst kanalak
csörömpölését a porcellán csészében.

Viktor épp oly kevéssé nevezhető szép gyer-
meknek, mint én nem vagyok szép férfi, s anyja
nem szép asszony; halvány sovány gyermek nagy ső-
tét szemekkel, mint anyjára, s oly mélyen fekvővel,
mint az anyémek.

Alakja elég arányos, de gyenge alkotásu;
egészsége jó. Soha nem láttam gyermeket oly ritkán
mosolyogni mint őt, vagy ki oly borzasztó komoly-
sággal össze tudná ránczolni homlokát, ha valamely
könnyvet olvas, mely őt érdekli, vagy mikor hallgatja
ama vesztélyekről s különbs kalandokról szóló törté-
neteket s regéket, melyeket anyja vagy Hunsden,
vagy néha magam is beszélünk el neki. De ámbár
csendes természetű, soha nem elégtelen, ám-
bár mindig komoly, soha nem duzzogó, inkább
tán még igen is fogékony a kellemes benyomások s
érzések iránt, mert néha egész a lelkesedésig foko-
zódik az nála.

A régi módszer szerint tanult meg olvasni
anyja ölében, egy A. B. C. könyvből s miután ily
módon haladt ugyan előre de lassan, anyja szükség-

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy anna-
tere 6kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvez-
ményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haase
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse Nr. 10.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetés-
küldendők.

delem után fizetnek államadót. — A „P. L.“ szá-
mitása szerint az I. osztály 18 frt 48 kr, a 2. osz-
tály 18 frt 25 kr, a 3. osztály 17 frt 60 kr adó-
nak felel meg. A főrendek módosítása szerint 18
frt 48 kr adót követelt meg, a képviselőház 16 frt
22 krt.

E pintozatokat a belügyminiszter elfogadá, s
az ezeken alapuló megállapodást Szilágyi Dezső és
Máday Sándor fogalmazták.

A főrendek jogügyi bizottsága e tárgyban 9-
dikén délben tartott ülést s valószínű, hogy az er-
délyi képviselők többsége által elfogadott indítványt
gr. Keglevich Béla fogja megtenni, s az, mint a fő-
rendek megállapodása, kerül a képv. ház elé.

— A középpárt tagjai f. hó 9-iki értekezle-
tükön, melyen a párt tovább létezéséről volt szó,
egyhangulag elhatározták, hogy nem csatlakoznak
egy párthoz sem, s megmaradnak továbbra is, mint
önálló párt. E határozatot a pártunk Budapestten le-
vő s az értekezleten megjelent következő tagjai, egy-
hangulag hozták. Domahidy Ferencz, Károlyi Ede gr.,
Huszár Imre, Ivánka Imre, Hörn Ede, Kármán La-
jos, Hammersperg Jenő, Horánszky Nándor, Szom-
jas József, Csáky Gyula gróf, Prónay Dezső b., Papp
Lajos és Horváth Gyula. A pártunk összesen 21
tagta van; egy: Szentimrey a baloldalloz csatla-
kozott.

— A keleti vasutat mint az „Ung. Lloyd“
írja, újabb komoly haj fenyegeti. A társulat szá-
mitása szerint ugyanis az üzleti alap az építési alap-
nak körülbelül 800.000 frttal tartozik. A közleke-
dési minisztérium e tartozást, (mely ezen esetben
az állam által volna fizetendő, (indokoltatnak és
utalványozhatónak ismerte el. A pénzügyminiszteri-
um, mely ezen ügyet még egyszer felülvizsgáltata,
ezzel ellenkezőleg azt találta, hogy az építési alap
még tartozik is az üzleti alapnak. Miután a társu-
latnak némely kötelezettségi teljesítése czéljából
rendkívül nagy szüksége van pénzre, az igazgató-
tanács és az igazgatóság köréből oly kioldottság
járt a pénzügyminiszternél, kitől a szabad forgó
ügy elintézéséig 200.000 frt előleget kért. Az „Ung.
Ll.“ szerint a pénzügyminiszter megtagadta e kére-
lem teljesítését, s így a társulat nem kap pénzt. A
hitelezők ennél fogva nem fognak kielégíthetnek, s
a társulatot, valószínűleg be fogják panaszolni. Hogy
mi következik ezután, ennek elgondolását az olvasó
képzőtehetségére bizzuk. (Igy beszél az „Ung.
Lloyd.“ Hogy adatai hitelesek-e, arról nincs tudomá-
sunk.)

gesnek látta, elefántcsontból nagybetűket csináltatni
neki, vagy más valami, a mostani tanításnál el-
kerülhetlennek tartott ösztönöz szert használni.

Miután jól megtanult olvasni, valóságos mohó
vágyat érzett a könyvek után, s ez most is tart
még. Játékszere eddig is kevés volt, de azután ép-
pen nem kellett egy is; azokhoz, melyeket használt
roppant részrehajlással látszólag ragaszkodni; ez érze-
lem most egy pár év állatra átruházva a háznál,
csaknem szenvedélylyé fokozódék néha.

Mr. Hunsden adott volt neki egy házörző ku-
tyakölyköt, melyet ő az ajándékozó nevére Yorknak
keresztelt el, ez igen szép kutyává nőtte ki magát,
s vadsága is a jó társaság s fiatal gazdájának édes-
getései által nagyon korlátozva lón.

Viktor se hová nem akart menni nélküle, sem-
mit nem akart tenni York nélkül: York lábánál he-
verésztelt el, ez igen szép kutyává nőtte ki magát,
s vadsága is a jó társaság s fiatal gazdájának édes-
getései által nagyon korlátozva lón.

„Oh papa; soha nem bocsátom meg ezt ne-
ked! soha de soha! Te főbe lötted Yorkot — jól
láttam az ablakból. Soha nem hittem, hogy ily ke-
gyetlen tudj lenni — többé nem bírnák szeretni
téged!“

(Vége következik.)

„KELET“ TÁRCZÁJA.

A tanár.

Regény.

Irta: Currer-Bell,

Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.

Huszonötödik fejezet.

(Folytatás.)

„És oly nő volt, kit ön szívesen vett volna
nőül — s nem tehette meg?“

„Bizonyal szívesen tettem volna őt nőmmé, s
hogy nem tettem azzá, annak bizonyossága, hogy
nem tettem.“

Ismét birtokába vette a kis képet, mely most
újlag a Francis kezei közt volt, s oldalzsebébe rej-
tette azt.

„S mit gondolt e gy e d róla?“ kérdé nő-
tól, bégombolva kabátját, szorosan a kép felett.

„Meg vagyok győződve, Lucia egykor bilincse-
ket hordott, s azokat szétértte,“ volt nóm külön-
felelete. „Nem házassági bilincseket értek“ — tévé
hozza, szavait kijavítva, mintha félne, hogy félre-
értették, — „hanem valami nemű társadalmi bilin-
ceseket.“

Ez arcz oly egyéné, ki nagy elszántsággal tört
valamely czél felé, s e törekvés eredménydus és
győzelmet adó volt, élénk, nagy mérvű erőre mutat
az, szabadulni elviselhetetlen korlátok alól, és
midőn Lucia tetterejét szabadnak érezte, kiter-
jeszté szárnyait, melyek magasabbra emelték őt,
mint — “

Francis habozott.

— Nagy-Szeben november 9. Némi hatása mrgis volt a contereinek, melyet szász korifeusaink az eléjük tartott kapzsiság tükrében megpillantottak.

Szebenszék és város közgyűlése állandó bizottsága tudniillik e napokban elhatározta, hogy a f. h. 12-ikén tartandó közgyűlés elé indítványt terjeszt, mely szerint a megválasztandó egyetemi követek számára a szék részéről „méréselt napi díj” biztosítandó a végre, hogy ezen szék követi az egyetemen a nemzeti pénztárból fizetendő napi díjak folyósítása ellen főszólalhasanak.

A lókörm itt is kibukik. Hiába nó, nagy mesterek ökemék, midőn arról van szó, hogy lehessen azt kivinni, hogy a kecske is jól lakják és a káposzta is megmaradjon.

Az állandó bizottság tagjai között csupa véletlenségből azok is ülnek, kik az egyetemi követésre aspirálnak. Ilyen aspirans maga Kästner szenator ur és egyszersmind az állandó bizottság elnöke is, ki inspectori befolyását fölhasználva egy Busdner nevű megbukott asztalos-mester ember rokonát a municipium költségén néhány száz forint fizetéssel az ujejházi vicinális útvonal utmesterévé promoveáltatta csupán azért, hogy a felügyeletére bízott útvonalat kellő szakértelemmel járhatóvá tegye.

Említett indítvány ugyanazonos a cseberből vederbe féle közmondással és annak elfogadása azt jelenti, hogy a gazdag egyetemi pénztárt megkímélik ugyan, hanem a róla levett terhet a szegény falusi községek hátára szöszk, hogy a kapzsiság legalább részben ki legyen elégtive.

En a dolgot úgy fogom föl: ha valaki híres szász nemzeti patriota akar lenni, különösen pedig ha itt Nagy-Szebenben vagy valamely szomszéd faluban lakik, az ne kíváncson az egyetemi követeskedésért sem „maessig” sem „nebermaessig” napi díjt, még pedig sem a „Kulturzweck”-es egyetemi pénztárból, sem a szegény községek bőre rovására.

Ha pedig az egyetem, mint rendesen, szavazattöbbséggel mégis megszavazza a diurnumot a nemzeti „Kultur Zweck”-es pénztárból, akkor Bedeus, Bruckner, Kaestner, Schochterus, Schneider, Wittstock szász nemzeti patriota urak ne fogadják, hanem in ultima analysi ajánlják föl a kispar (Kleingewerbe) főseglésére párt ösztöndíj alapítására.

Az állandó bizottság egy más fontos kérdést is tárgyalt. A községi jegyzők fizetésjavításért folyamodtak. A bizottság azt határozta, hogy e tárgyat elapolja és nem is terjeszti egyelőre a közgyűlés elé, mert a községi törvény hatálya nem terjed ki a királyföldre.

En istenem, mily skrupulosusak ezen urak. Tudtommal éppen a községi törvény több határozata már számtalanszor lett foganatosítva a királyföldön is.

Annyi azonban bizonyos, hogy a municipalis köztörvény hatálya még mostanig sem terjed ki a királyföldre. Mikép történt mindamellett, hogy Kästner ur és elvrokonai, kik a királyföldi extrawurstok mellett oly vitézül kardoskodnak, még sem utasították vissza csupa consequentiából saját előreléptetésüket a jobb fizetési fokozatra?

Ha ők oly harcoss hívei a szász nemzeti non-possumus politikának, miért nem mondák ők is a comesnek, midőn ez őket királyföldi külön municipalis törvényt meg nem kapjuk? Uram! nem kell nekünk senatorság, jnspectorság, nagyobb fizetés, hanem megmaradunk jegyzőnek, secretariusnak, actuariusnak, protokolistának, míg a királyföldi külön municipalis törvényt meg nem kapjuk?

Hanem hát ezen szász nemzeti patriota urak politikai coedexben nem fordul elő a: quod uni justum, alteri debet esse aequum.

Azután minő joggal confiscálhat az állandó bizottság a közgyűlés elé tartozó valamely tárgyat propria auctoritate?

Keleti ügyek.

Konstantinápoly, oct. 30.

(Vége.)

Az európai Törökország vasutainak értékesítésére alakult társulat kezdeményezése folytán Bukarestben érkekezet tartatott elő czélból, hogy módot találjanak, miszerint Konstantinápoly és Bécs között, Bukaresten és Lembergen át gyorsított közlekedés eszköztessek.

Ez érkekezet, mely october 5-én ült össze, állott a tervet pártoló társulat két képviselőjéből, ugyanint a három (Bukarest-Giurgevo, Buurest-Román és Roman-Szucsava) és három osztrák vasut (Lemberg-Czernovitz, Karl-Ludvig, és északi vaspálya) igazgatóságainak küldöttjeiből. Háromnap tanácskozás után minden pontra nézve megállapodás történt és most ezen a kereskedelem s a közönségre nézve oly előnyös terv valóítására csak az kell, hogy a tengerészeti minister erősítse meg a török hajózás igazgatóságával kötött egyezményt, mely szerint az a Dunán, Rustsuk és Giurgevo közt rendes közlekedést eszközöljön.

Valószínű, hogy Kaiserly-Achmed-Pasa, ki minden iránt érdeklődik, mi a kereskedés és a közlekedési utak fejlesztésére szolgál, helyeselni fogja ez intézkedést, melynek alapja már meg van vetve.

Az új menetrend folytán a közlekedés Stambul és Bécs közt két nappal meg van rövidítve. Mert valóban, Bazás irányában a Dunának magas vizálásakor 86 óra kellett Konstantinápolytól Bécsig, az apadás idejében pedig 5—6 nap alig volt elégséges ez utra, míg most a Bukarest-, Lemberg-, Krakó-, Bécsi vonalon télen, nyáron 75 óra, azaz 3 nap és 3 óra alatt utazhatni innen Bécsbe.

Mivel az osztrák kormány a Lloydot a téli időn át Konstantinápoly és Várnaközt hetenkint csak egyszeri közlekedéséért subventionálja, a szóban forgó vonalon hetenkint csak egyszeri közlekedést rendeztek be egyelőre, míg a hetenkinti kétszeri közlekedés subventionálása iránt már előterjesztett kérésükre Bécsből kedvező választ nem nyernek, mikor aztán egy héten még egy menetet nyitnak.

Hihető, hogy Achmet Pasa mielőbb megerősíti a török hajóknak Rustsuk és Giurgevo közti közlekedésük iránti egyezményt s akkor megtörténnek az utolsó intézkedések a postahajós és gyorsvonatok összeköttetése iránt, hogy nov. 10-ke körül az első menetet meg lehessen indítani.

Az új vonal menetrendje a következő: Elindul Konstantinápolyból kedden délután 2 órakor, Várnára érkezik szerdán s indul ugyane nap reggel 8 órakor; Rustsukra érkezik szerdán d. u. 4 órakor, Giurgevoba d. u. 5 órakor és Bukarestbe (Philaréti indóház) este 7 órakor. Bukarestből (Tirgovisti indóház) indul szerdán este 7 egyegyed órakor és Bécsbe érkezik pénteken este 5 órakor (az egész ut Konstantinápolytól Bécsig 75 órárt tart). Bécsből elindul Páris felé pénteken este 9 órakor, megérkezik Párisba vasárnap reggel 6 órakor (az egész ut Stambultól Párisig 112 óra.)

„M.”

A kolozsvári egyetem évfordulati ünnepélye.

Egyetemünk tényleges megnyitásának évfordulóját tegnap ülte meg ötször ünnepélyesen a valóban ünnepélyesen, mert összekapcsolta ez alkalommal pályázatai eredményének kihirdetését is, egyfelől saját érdemes növendékeinek bemutatásával, másfelől a Kolozsvár város iránt tanusított hálás elismerésével fokozván ünnepélye díszét.

Csak helyeselni tudjuk tehát, hogy az ünnepély helyéül a tanácsház nagy terme választatott, mintegy jelzésként annak, hogy Kolozsvár város évi 1600 frtos pályadíj-alapítványával morális jogot szerze magának az ünnepély oroszlanyrészéhez.

A terem zufohlásig megtelt, polgári, katonai tekintélyekkel, az intelligencia képviselőivel, diszes hölgy-koszorúval és az egyetemi ifjúsággal. A zöld asztalt az egyetemi tanárok ülték körül, fen a rector, jobbja a polgármester, mellettök a négy kar dékánjai.

Első a rector szolt s az ünnepélyt a következő beszéddel nyitotta meg:

Szabad vizsgálódás, önálló szellemi munka és eredetiség az irodalmi működésben: az a hármas jelszó, a melyet a manapi tudományos törekvés zászlójára tűzött és a mely méltán mondható a tudomány fejlesztés és terjesztés megmérhetlen fontosságú közmunkájára kiválóan hivatott tudomány-egyetemek feladata röviden bár, de eléggé jelentősen körülírt czéljának.

Mint minden jelszó, ugy ez is különböző értelmezésnek van alávetve, mindamellett, hogy éppen nem bajos a helyes értelmezést eltalálni.

Rég el van ismervo, hogy a valóságos szabadság mindenütt és mindenkor törvényeken alapszik, a törvényt nem ismerő korlátatlanság és féltelenség abban különbözik a valódi szabadságtól, hogy soha és sehol jót és üdvöset nem szül, holott a szabadság nyomain mindenütt és mindenkor áldás terem.

A tudományos vizsgálat szabadságát is szabályok határozzák; értem a tudományos módszer, a józan kritika, az elfogulatlan tárgyilagosság törvényeit. Épen azért, mivel a tudományos vizsgálódás, tárgyai kiszemelésében, tökélyesen korlátlan, a vizsgálódás mikéntjére nézve annál szigorubban köteles ragaszkodni a kijelölt törvényekhez, mivel, ha nem teszi, irány- és czéltalan tapogatózódás és kapkodással járulna, a mely a tudománynak legalább közvellenlél, semmi eredményt se tudna szolgáltatni.

A szellemi munka önállósága is nem abban leli kifejezését, hogy egyáltalában tekintélyt ne ismerjünk; hanem abban mutatkozik, hogy elismerésünk csak akkor kezdődik, ha előbb meggyőződünk, hogy a tekintélybe való hitünket és bizalmunkat arra érdemes képviselőre ruháztuk, sőt még az e meggyőződés után elismert tekintélynek se hiszünk vakon, hanem, a mennyire módunkban és tehetségünkben áll, magunk is igyekszünk annak igaz voltáról meggyőződni, a mit mint tudományos igazságot felállítva találunk.

A mi pedig az irodalmi működés eredeti voltát illeti, ez koránt sem azt teszi, hogy a ki az irodalom terén foglalkozik a tudomány terjesztésével annak mindig csak a maga saját új találmányaival kell előállani, annak mindig és okvetetlenül csupa újat, még soha sehol el nem mondottat kell felmutatnia.

Tudásunk nagyobb része mindenesetre abból áll, a mit tanultunk és még a leghíresebb lángelméknél

is, a kiknek a tudomány legnevezetesebb kincsei felfedezését köszönni, a tanulásnak kellett megelőznie az önfeltalálást. A közönséges jó tehetségek irodalmi munkássága tehát mindig jobbra eltanult igazságok tovább terjesztésére fog szorítkozni: de abban is lehetnek eredetiek. Hoszsas fejtegetés helyett világossítsa fel ez állítást egy példa a művészet köréből. Az előadó művész a bemutatandó szerep nem csak jellemét, hanem még az elmondandó beszédek minden egyes szavát a színi író művéből hiven megtanulja és mégis, ha igazi művész, valódi eredeti felfogással egyénített személyiséget képes a néző közönség eleibe állítani.

E megjegyzésekkel kívántam megnyitni egyetemünk mai ünnepét, a mely ez egyetem életében e nemből első.

Az egyetemi pályakérdések kitűzésének ugyan is főczélja, az előre törekvő ifjúnak módot és alkalmat nyújtani arra, hogy tudományos képességét a legelől említett három jelszó értelmében megkísértse, hogy a jól felfogott szabad vizsgálódásban magát gyakorolja, szellemét önálló munkásságra szoktassa és a tökélyes eljáratított tudás egészen ötvővé vált forrásából merített anyagból előállított eredeti alkotásban való örömet megízlelje. Hogy ez alkalommal a magában dicséretes, saját öntudatában is kielégítő találo, őszinte, nemes törekvés még annyi jutalomnak, hogy a tudományos munkásság még ugyis fizet, ha nem irányul épen egyenesen kenyérkeresetre; ezért uraim! engedjék meg, hogy itt újból ifjú egyetemünk nevében őszinte és forró hálát mondjak sz. k. Kolozsvár városának nemes közönségének, a kinek jól felfogott, nemes áldozatkészsége nyújtotta nekünk a módot, hogy előre törekvő ifjúságunk nemes versenyét egy kézzelfogható jutalom ösztönével is fokozhassuk.

A valóban nemes tett nem szorul dicséretre; az igaz jótevőt nem vezérli a háladatosságra való számítás. Annál szorosabb kötelessége annak, a ki jótéteményben részesül, hogy háladatosságának mindon alkalommal a lehető legnyilvánosabb kifejezést adja, és ne csak az egész világ színe előtt hálára kötelezettnek vallja magát, hanem a mennyire lehet, tettel is bizonyítsa be háladatosságát.

A midőn mi elismervén, hogy a jelen körülmények közt sz. k. Kolozsvár városának díjalapítása ifjú egyetemünkre nézve valóságos jótétemény, hálánkat nem csak szóval kívánjuk kifejezni, hanem tettel is; leghelyesebbnek láttuk e város nemes közönsége által alapított díjak kiosztását nem csak magára megünnepelni, hanem az ünnepély díszét azzal is emelni, hogy egybekapcsolván azt egyetemünk tényleges megnyitásának évfordulati emlékünnepével kettős ünnepet üljünk, a hála és az öröm egyesült ünnepét.

E kettős ünnepet ezennel megnyitván folkérem az egyetem tekintetes tudománykarainak nagyságos dékánjait, sziveskedjenek egyenkint előterjeszteni a lefolyt évi pályahirdetésekről és jutalom odaítélésekről szóló jelentéseiket.

Az éljenekel fogadott beszéd után a négy kar dékánjai olvasták jelentésüket a pályázatok eredményéről, a pályanyertes ifjak egyenkint előjárulván s a méltán kiérdemelt díjakat éljenzések közt vevén át a polgármester és rektor kezéből.

A kissé hosszúra nyúlt dékáni jelentések, rövidre vonva, a következő adatokat szolgáltaták.

A jog-és államtudományi kar öt pályakérdése közül a romai jogra, pénzügytanra és büntetőjogra pályámú nem érkezett; a jogtörténelemből az erdélyi régibb urbéri viszonyok fejtegetése volt kitűzve, melyre egy pályámú adatott be. A bírálók részletes jelentése a pályámú hibáit és előnyeit felfejtven s a munka egy részletében eddig egészen ismeretlen adatok feldolgozását is kimutatóván, a dolgozatot a kitűzött 100 frtnyi díjra érdemesnek nyilatkoztatta, mely szavazatot a kar magáévá tévén, a felbontott jelíges levélkéből Szolga Kálmán neve tünt ki. A nemzetgazdaságtanból a pályakérdés Ricardo és Carey nézeteinek összehasonlítása volt a járadék fölől s a bírálók dicsérrel említk a beérkezett dolgozatot, de mivel a munkát nagyobb része a határidő eltelte után küldetett be s e rész figyelembe nem volt vehető: a pályadíj nem adatott ki.

Az orvosi kar 6 pályadíja közül a boncztanira, élettanira, korbonztanira állt. Kortanira pályámú nem érkezett; ellenben a belgyógyászatra (A szivburoklobról) és a sebészetre (a sebek gyógykezelése, hajdan és most) egy-egy. Amazt Weiss Miksa, emezt Ajtai Endre irta és nyerte meg az 50-50 frtos díjat.

A bölcsészeti kar négy 100-100 frtos díjat tűzött ki. A classica philologiai kérdésre nem érkezett pályámú, ellenben a magyarnyelvtudományra egy, a világtörténelmire három és a magyar történelmire egy. A magyar nyelvtudományi mű (A középkori próza előnye és figyelemre méltó tulajdonságai az egy felett) pályanyertes szerzője Lengyel János; a világtörténelmi kérdés (Az arab cultura) három pályázót buzdított versenyre, kik közül Török István lón a nyertes; egyik szintén dicsérrel említtetett föl, de nem jelentkező, jelíges levélkéje elégettetett. A magyar történelmi feladat (A német birodalom hatása hazánkra a XI. században) megoldója legnagyobb dicséretet nyert s

műve kinyomatásra is érdemesnek ítéltetett. A nyertes Benedek Albert, 3-ad éves bölcsészeti hallgató.

A természettudományi kar 10 pályadíjat tűzött ki. Hármát egy rendelkezés alatt álló állami ösztöndíjból, egy pályámú érkezvén is (a matematikából) de nem díjaztatott; hatot a Kolozsvár város alapítványából, melyek közül csak a természettan (a delejtan köréből) érkezett pályámú, amannak díját (100 frt.) Faragó János, emezét (50 frt.) Szabó Lázár nyervén el; egyet pedig Dr. Kó Antal tanár adományából (50 frt), nyertese (egy magyarhoni irahíről szóló monographiájával) Lengyel Alajos.

A dékánok a díjak ünnepélyes kiosztása után a jövő évre hirdetett pályakérdéseket sorolván s végül a rector zárszavai rekeszték be a szép ünnepélyt, mely fiatal egyetemünknek első ilyen szereplése volt.

Üdvözlőjük tudomány-egyetemünket a megkedett nemes pályán; üdvözlőjük városunk derék közönségét a kulturális közmunka terén, hol mel példaadással tanuskodik arról, hogy magas hivatás teljesen átérté.

A rectori zárbeszéd így hangzott:

A Hellenek hajdan díszszobrokkal tisztelték meg a olympiai versenyek győzelmeseit küzdőit.

Bár mekkora fontosságú tulajdoníthattak is olympiai játékoknak, alig lehet feltenni, hogy mag a játsszi versenyben kivívt győzelmet oly roppa érdemnek tekintették volna eredetileg, a mely val kit a nemzet köztiszelete tárgyává tehessen oly mértékben, hogy még életében szoborban megörökítsék. Tán inkább azt akarta a nemzet e szobrokkal kifejezni, hogy azokat, a kik ily győzelemmel tanusítottak kitűnő tehetségeikről számban tartja, megvárja tőlök mindazoknak a reményeknek a teljesítését, a melyeket e győzelemmel magok iránt felköltöttek.

Ha meggondoljuk, hogy ma mindinkább kömeggyőződésé válik azaz igazság, hogy a tudomány szabadság, a tudomány hatalom: tán nem mondogyot, ha az oly tudományos versenyeket, a melynek lefolyását ma itt láttuk a díjak kiadásával véződni, magunkra nézve oly fontosoknak mondom, mily fontosak voltak a Hellenekre nézve az ók j tdkversenyei. Az igaz, hogy a mi versenyek szan lésésére nem gyűlt egybe egy egész nemzet, és a versenyek győztesének szobrot nem emel a haza de egyben mégis talál a hasonlatosság és ez egy t kintet az, a melyet kiválóan kívánok önöknek az vőkre kötni, a kik ma itt munkáikért nyilvános dicséretben, pályabérben részesültek.

Önök szép tehetségnek, nemes törekvésnek a ták bizonyosságát és ezért méltán nyernek díjt és k tüntetés; de épen azért, mivel ma csak is a nyilvánult tehetséget a helyes irányu törekvést tüntetjük ki: önöknek a ma nyert díjt nem szabad jut lomnak tekinteni. Önök ma az egyetem kezéből fog lalót fogadtak el, a melylyel azaz intézet, a mely hivatva van önök tehetséget művelni és fejleszteni önök törekvéseit vezérelni és előmozdítani, lefogal, e tehetséget és törekvést a haza és a nemzet nevében, a melynek ellogadásával önök szoros kötelességet vállaltak el, azt a kötelességet, hogy azt a szé tehetséget, a melyet istentől nyertek, azt a neme törekvést, a melyre a komoly tudománnyal való megismerkedés által buzduáltak, lankadást nem ismerő kitartással a haza és a nemzet javára, felvirág zására és gyarapodására érvényesítsék és gyümölcsöt tessék. E kötelesség teljesítésére kívánok önöknek erőt, egészséget és életet.

Tisztelt gyülekezet! Fogadják Egyetemünk köszönetét, hogy szivesek voltak ünnepünket jelenlétükkel diszítani. Adja az ég, hogy mint boldogabb körülmények közt és mind fényesebb sikerrel ösztogtat hassa egyetemünk az idők végtelen során végig e nemes város alapította díjakat, hogy virágzó városban mint virágzó egyetem méltó örömmünepet ülhessen mindenha megnyílása évfordulóján!

Egy emlékünnepély

az iparos olvasó-egyletben.

Krémer Ferencz életrajza.

(Folytatás.)

Ö azonban a kormány ezen szűkkeblűségeért fényes elégtételt szolgáltatott, mert mihielyt tudomására jutott mellőztetése, azonnal elzalogosította óráját s csekély ingóságait s az így kapott jelentéktelen összeggel atnak indult a világtárlat megtekintésére. Ezen útjában a szükséges uti költség megszerzése végett dolgozott még Augsburgban, 1851. augusztus 8-ikáig, mely időtől kezdve a württembergi királyságnak Neu-Ulm, Ulm, Laufen, Rabensburg, Fridrichshafen, Stutgard városain keresztül augusztus 25-én a badeni nagy hercegségnek Konstantinopol városában találjuk. Itt a szükséges uti költséget megszerelve, szeptember 20-án a hesseni nagy hercegség egyik nevezetes városában Mainzba indult, hová ugyanazon hó 27-én meg is érkezett. Ezen utazása alkalmával törekedett megismerni a német iparmikénti állását, az iparosok társadalmi viszonyait, különös sulyt fektetvén a Németországban orjási eredményeket szült társulási intézményekre. 1851. év szeptember haván végén kitűzött czélját, a londoni világtárlatot megsemlélte.

Élvezete azonban reményeinek nem felelt meg, mert a folytonos munka annyira kimerítette erejét, hogy egészsége helyreállása végett ágyát sem hagyhatta el. Egészsége helyreállítása után pedig az önfentartással párosult munkát kötötte le. Ezen kellemetlenségek dacára is szánkára volt Londonban húzamosabb ideig tartozkodni, de az angol szabók azon szokását, hogy a földön ülve varrnak, elsajátítani nem bírván, hat hó múlva, Angliától búcsút vett. Itteni tartozkodása alatt, mint maga is elbeszélte: éber figyelemmel kísérte a különböző társulatoknak az ipar emelésére czélzó törekvéseit, tanulmányozta azoknak szervezését és itt győződött meg leginkább arról, hogy az egyéni tevékenység akadályait az erők és tehetségek összpontosítása által miként lehet leggyőzni, mert itt látta a társulási intézményeknek bámulatos eredményeit. Ezen utazásai alkalmával szerzett tapasztalati ismeretei lelkesíték Krémer Ferencet a közügyek iránti meleg érdeklődésre, társulatok alakítására és ezeknek mielőti a nemzeti emelkedés előmozdítására czélzó intézményeknek ápolására.

1852 május havában É.-Amerikába New-Yorkba, innen Baltimore-, és Philadelphíába utazott, a déli részeken egész Mexikóig járva. Amerikai 9 hónapi utazásai után 1853-dik év elején Párisban dolgozott, hol a francia csin és divat-szeszély megismerésére fordította gondját. Később Rajna mellékét utazta be és Dél-Németországon keresztül Heilbronn, Ludwigsburg, Cannstadt, Gmund, Nördlingen, Passau városokban történt rövid ideig való tartozkodása után, ugyanez év február hava 16-án Bécsbe érkezett, épen az nap, melyen felséges uralkodónk ellen egy szabó legény vakmerő gyilkossági merényletet követett el. Ezen merénylet folytán Krémer Ferencet is azon kellemetlenség érte, hogy mint idegen szabólegényt a tett kilerítése végett szoros vizsgálat alá vették és letartóztatták. Három napi vallatás után büntelensége kiderült, de mint utlevél nélküli idegen letartóztatva maradt. Nemsokára azonban a bécsi rendőrség utján, irományai lefoglalása mellett Kolozsvárra küldetett. Ide 1853-ban érkezett meg s rövid idő múlva irományai leküldése mellett teljes felmentvényt nyert.

Ezen kellemetlenséggel üzleti ismeretei szélesbítése végett tett 14 évi fáradságos és viszontagságos utazása véget ért és mint szabómester 1853-dik év végén a német szabó-czába lépett, megköszönt s előbb egyedül, később Klatrovetz és Reil társaságában, utóbb pedig egész haláláig „Krémer és Reil“ cég alatt folytatta üzletét, mely a kolozsvári piacon egyik legtekintélyesebb szabó cég még mai napig is.

(Folyt. köv.)

A „KELET“ magán-távirata.

Feladott Budapestén nov. 11. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett, nov. 11. 10 ó. 30 p. d. e.

A főrendiház jogügyi bizottságának többsége elfogadta azon közvetítő javaslatot, mely az erdélyi cenzus ügyében a belügyminiszter hozzájárultával megállapított. Zichy Victor és három elvtársa a főrendiház eredeti javaslataihoz ragaszkodnak.

Don Carlosról igen ellentmondó hírek érkeznek. A spanyol kormány állítja, hogy Franciaországban van, a Carlista sürgönyök tagadják. A bayonnei és párisi spanyol ügynökök követelik Carlos internálását.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, november 11. 1874.

— A királyi pár e hó 11-én este érkezik szigorú incognitóban Prágába Ferdinánd király látogatására. Két órát fognak tölteni a bradysini palotában s aztán elutaznak. Ő felségök már Kladrubban vannak, hova utaztukban a pardubitzai vadaskertnél ünnepélyesen fogadták őket s az indóház és utcaszerke a házak lobogókkal voltak díszítve.

— A királyné e hó 6-án Póthón volt s megtekintette az ottani szép templomot, melynek jelenléteken művészi kincsei vannak.

— Rudolf koronaherceg f. hó 7-én ő felsége jelenlétében vizsgálatot tett a földrajzból és történelemből. Dr. Zeichberg egyetemi tanár a történelemből, Grün Dénes egyetemi tanár a földrajzból kérdezték. A történelemből a trónörökös az ókor kultúráimairól, a görögök és rómaiak történetéből, a kereszténység fejlődéséről és Nagy Károlyról, a középkorból habsburgi Rudolfról és Tyrol megszerzéséről felelt. A földrajzból Európa gazdasági földrajzáról, Ausztria-Magyarországról, a Dunaféjedelemségek topográfiájáról, az alpesi közlekedéséről, Ausztria-Magyarország viszonyáról a világkezeléskedlemhez és Triest földrajzi helyzetéről felelt. A vizsgálat fényesen sikerült; jelen voltak: Latour vezérőrnagy, gróf Pálffy ezredes, Festetics őrnagy, Kutschker püspök, Arneth és Pawlowski, dr. Rimely apát, Mayer kanonok, Hochstetter udvari tanácsos, Rein-

länder ezredes és számos mások; a vizsgálat három óra folyásig tartott.

— Kovács Gyula szépen fejezte be vendégszereplését. „Othellót“ játszotta oly határozott sikerrel, mely az eddigi föllelések után csaknem váratlanul nevezhető. A közönség élénk érdeklődéssel kísérte a darab egész menetét, s Kovács Gyulát többször is kihívta, hanem a többi szereplőkről megfélekedett és pedig mint a „Ref.“ mely köztudomásulag nem nagy barátja Kovácsnak, írja, teljes joggal, mert mindegyik messze maradt Kovács mögött. Mint az „Ellenőr“ hallja, Kovácsot a budapesti nemzeti színházhoz szerződötték. Ha ez utóbbi hír való, akkor sajnáljuk, hogy Kovács Gyulának vendégszereplései oly sikerültek voltak, mert az ő eltávoztala folytán, helye színházunknál aligha betölthető lesz.

— A színházban tegnap „A koldusnő és gyermeke“ című dráma adatott, mondhatnók üres színház előtt, a min az utóbbi napok repertoire-ja és szerepbeosztása miatt legkevésbé sem bámulunk. Kovács Gyula vendégszerepel, Boér Emma, Eibenschütz Mari, Csáthiné asszony beteg; csoda, hogy előadást lehet rendezni! Tegnap a koldusnő (Margit) Némethy Irma személyesítette kevés melegséggel, sok üres pathosszal; a nézőt inkább kifárasztólag, mint meghatólag. Előbbire egyébiránt a darab is hűségesen működik közre: a kárhózatatos fatum végzetes véletlenségeivel, egész maga valóságában tárja elénk az émelegyős francia drámát, mely élvezet helyett elgyötíri a néző kedélyét. Krasznai Bergen Pált játszta s mi nem is kárhóztatjuk őt e rossz játékáért. A színész nem lehet ezer mester s ha még is megkövetelik tőle: az nem az ő hibája, hanem a megrepszotó. Philipovicné, Ditrói, a Kicsi Nagy Jolán dicsegetre méltólag oldották meg feladatukat, de azért mi keveset kérünk az igazgatóságtól a tegnapi jóból.

— Városi hatóságunk figyelmét az utca sarkokon didergő, kéregető gyermek csoportokra hívjuk fel, melyek számalom feltő rimánkodásokkal szaladgálnak a járó-kelő közönség után, s míg alamizsnát nem kapnak — nincs többük szabadulás. Kivált az esti órákban városunk főtere gyakori színhelye szokott lenni az ily jeleneteknek. Rendőrségünk pedig sok egyéb mellett erre is szemet bűny, s így a koldulás mestersége szépen virágzik városunkban. E baj előidézésében legtöbb része levén a dologtalan szülőknek, legelőször is őket kellene felelősségre vonni s szigorúan megtiltani nekik, hogy gyermekeiket koldolni hagyják. A dolgozó házak ép az ily dologtalan csavargók számára állanak fenn, s a munka kerülőket kényszer munkával kell rendszeres foglalkozáshoz szoktatni. Ha a gyermekek ily alamizsna kérését elnézzük, készen lehetünk rá, hogy a jövő nemzedék számára egy koldus generációt nevelünk föl. Azért jó lesz a bajt csirájában elfojtani.

— Közel a halálhoz. A főtéren egyik ujon épített házban a szoba szarítása végett az éjjel kokszal fűtöttek be, három szolga az udvaron belépőzött a szobába és az éjt ott töltötte, reggel mindhármát eszméletlenül találták meg a szobában, s csak a gyorsan alkalmazott orvosi segélynek sikerült őket ismét visszahívni az életre. A szögöz vette el eszméletüket, s ha hosszabb ideig fel nem fedeztetnek, nem ébrednek fel többé. Az illetők, mint halljuk, maguknak tulajdoníthatják esetüket, mivel szigorúan meg volt tiltva, a szobába való menetel.

— Városunk egyik közbecsülésben álló polgára Szabó Mihály, városi bizottsági tag és ácsmester, pár napi szenvedés után ma reggel meghalt. Fáradhatatlan munkás s jellemes ember volt. Nyugodjék békében!

— Botrányos jelenetek az ellenőrzési utószemlén. Budapestén e hó 9-én a „három nyul“ kaszármában tartott ellenőrzési utószemle alkalmával oly jelenet idéztetett elő, melyet lehetetlen a nyilvánosság elé nem bocsátani. A szemlére ugyanis több mint 1000 fiatal ember jelenvén meg a társadalom minden rétegeiből, a munkás osztályhoz tartozók közül néhányan jellel s mozdulattal elégtelenségeket árultak el a fölött, hogy annyi időt kell vesztegetniük a szemlénél. A szemlé vezető kapitány e „malcontent“-sek között egyet kiválasztott s e szavakkal „példát kell ez embereknek mutatnom“ kikísértetve az udvarba, kötelet hozatott s a legényt az udvarba levő karfához kötözteték, az özsze gyűlték legnagyobb botrányozására. Jó szerencse volt még, hogy negyed óra múlva az intelligensek közbenjárása folytán, Kissling ezredes fölszabadították e helyzelebből. Marosvásárhelyt is a minap ily jelenet ismétlődött, csak hogy itt a malcontent a karfánál fejejték, minek folytán utóbbi meg is halt. Kolozsvárt egy legénynek a f. hó 7-én tartott ellenőrzési utószemle tájékipipájába került. Emberünk ugyanis pipájával jelenvén meg, e tetteért a kapitány elé idéztetett, ki pipáját s pálczáját a laktanya udvarán messze elhajította. E órábár büntetési módok elég sajnosan bizonyítják, mily távol vannak még katonai parancsnokságaink a közpénféküli kortól.

— Schuller-Libloy n.-szebeni tanár és az ipar-egylet elnöke e hó 9-én az egyet helyiségekben érdekes felolvasást tartott a socialismus- és internacionalról. A tanár ur említett előadására válogatott, díszes számú közönség jelent meg, s a felolvasás már tárgyánál fogva is általános érdekeltséget keltett. A három részre osztott előadást Schuller Libloy ur még e hó folytán befejezi.

— A „székely mívelődési és közgazdasági egyet“ végrehajtó választmánya utóbbi ülésében az egyet tagságra való aláírás határnapját f. évi november hó 1-ről december végeig meghosszabbította. *)

— Kegyelet. Rónay Gyula nem rég elhunyt vidéki színiésznek síremléket fognak emelni debreczeni és nagyváradit tisztiselői. Debreczenben és Nagyváradon hangversenyt is fognak rendezni az elhunyt színész síremléke javára.

— Alvinczről érdekes tanügyi mozgalomról értesülünk az alvinczi gazdasági szakosztályllyal egybekötött felsőbb népiskola megajítááról. Az intézet alapját 1873-ban tette le Pogány György megyei főispán, s két év alatt a díszes épület elkészült, és f. évi október 29-én átadott a használatnak. Alsó-Fehér megye népművelési ügyének jótékony lendület adhat e gazdasági szakosztályllyal egybekötött iskola. Létrehozásában kiválólag a főispán, a megyei tanfelügyelő és alvinczi szolgabíró fáradoztak. Pogány György az alapító letétele alkalmával 100 frt adott alapítványul saját erszényéből, 68 forintot pedig közgyűjtésének eredményeké. Barcsay Ákos országos képviselő 200 forinttal, Torma Károly 100 frttal, Barcsay Zsigmondné, B. Bruckenthal Zsófia szintén 100 frttal járult az intézet emeléséhez. Tör-tének meg kisebb adakozások is. A megnyitás napján az egész város ünnepet tartott, este a polgárság fáklyás zenével tisztelte meg az érdekes szolgabíró.

— Friedrich Kaiser, a híres osztrák népköltő és termékeny színműíró, múlt pénteken délután Bécsben meghalt. Kaiser 60 éves kort ért el, benne a legerőteljesebb, legmunkásabb tehetségek egyike szállt sírba. Utolsó műve: a „Gyémánt Királyné“ szombaton volt Bécsben első előadásra kitűzve; ezt azonban már nem érhető meg.

— Német hivatalos statisztikai kimutatások szerint a német birodalomból a múlt évben 110,670 ember vándorolt ki Amerikába. 1872-ben 129,840 volt a kivándorlók száma.

KÖZGAZDASÁG.

Egy vagy több faj-mivelés a szőlőszetben *)

Nagy Ferencz felolvasása a Dévai gazdasági vándor gyűlésen.

Honnan, mikor és minton került erdő- és szőlő-koszorúza hazánkba a vitis vinifera, az áldott szőlő?

Egyenként vagy csoportosan; vaktában és történetesen a létező körülményekre tekintet és számítás nélkül, vagy megválogatva, a behozott fajok egyéni jellegét gondosan megfigyelve, tehát a gazdasági arithmetica elveire való tekintettel épültek ki szőlőhegyeink, azon válfajokkal, melyek boriparunknak és a specíficus erdélyi bornak alapját képezik? Nehéz, de nem hálátlan kérdések.

Megfejtésüknél saját utat követ az elmélet, és ismét mást a gyakorlat.

Nincs okunk a kétkedés mosolyával fogadni azon tant, mely más növények analogiájára a szőlőt a föld őstermelő erejéből származtatja, mindazon tartományokban, melyeknek égálja s földje tenyészetének kitűnően kedvező. Tapasztalati tények igazolják a feltevést. Majd minden bortermő tartomány saját fajokkal dicsékszik. Spanyolországban csoportja van, Franciaországban saját csoportja. A Rajnának már Pliniustól feldicsért plinia rhenanája, Magyarország-ban bakor, furmint és kadárkája. Erdélynek a kővér, járdovány és leánykában Babo által is elismert tulajdon fajai.

A növényvándorlás elméletét sem tartjuk lemfuttatásnak, vagy a képzelem üres játékának. Feltevéseit kézzelfogható eredmények erősítik. A természet szolgáltatában álló erők küzdelmében viharok, tengerek és folyamok áramlatai, s közebe a légvándor madarai, egyik egálj növényeit elhordják, a másikba, s ha ott az ég és föld szives ápoló vendégszeretete által fogadtatnak, az új hazában, új adig nem ismert áldás tenyészővé válnak. Hány növény kereseti és nyert ezen az uton hazát magának, a mezőgazdaság vagy az ipar hasznára? s miért ne sorozhatnók a szőlőt is azokhoz?

Ennél magvasabb, mert éppen napjainkban növényhonosított, műkertészek s természetbúvárok kísérleteinek sikere által igazoltatik, azon nézet, miszerint valamint a sokféleségben ezer számra felszaporított almának ösanyjával a vadalma, a körtének a vaezkor tekintendő, ép úgy a szőlő catalogizált 600 vátfajának ösanyja a vadszőlő, a vitis sylvestris. Nemde szokaszott mása Darwin elméletének! egy lényeges különbséggel azonban, mert a midőn Darwin elmélete az ember fejlődésében azon successiv átmeneti pontokat, melyeken át a majomállapotból a teremés urává magaslott fel, sehogyse tudja kimutatni, mi kimutatjuk egy a természet, mint az ember által követett utat, és módokat, a melyeknek segélyével például a vadszőlő meg lett nemesítve, s válfajai nemcsak megszaporodtak, hanem kifogyhatlan variációkban folyton szaporíthatók.

*) Kértemek a hazai lapok t. szerkesztői e közlemény átvételére.

*) Az erdélyi gazdasági Dévai vándor-gyűlésének jegyzőkönyvéből.

Ez a hybridatio s magonczozás műtéttel az ész és tapasztalás kombinált mesterkedése után eszközöltetik, a mit az ember ismét legnagyobb mesterétől a természetől tanult el. Az egyetlen törzsükből elszármazás valószínűsége sokat nyert az imént érintett különbséget felmutatása által, erős biztosítékot nyújtván a felől, miként kedvező physisikai körülmények közreműködése s a cultura hozzájárulásával, az eredetileg vad növény az ember czéljának megfelelőleg alakulhat egy vagy több változatokban a jólét eszközévé.

A hybridatio s magonczozás utján napjainkban gombamódra szaporodó változványok előállítására, melyekkel értelmes és élelmes műkertészek csatlános neveik és még csattanósabb hirdetések kíséretében kegyetlenül kizsebelik a hiszékeny és újságvágyó közönséget, kellő világot derítvén aa egy törzsükből elszaporodás elméletének elfogadhatására, egy épen magyar hazánkban tett kísérletet említek fel még illusztrációjára. A vitis labrusca az amerikai őserdők vadszőlője. Vad volt és az ma is; de amerikai specialitással bírván, különlegessége érdemül rovatott be, s mint régen szokás volt az oskolában, ha idegen s nem honi volt, urfi számra kényeztetették, és az első padba ültették.

Tudós oenologunk Légrádi hamar észrevette csalódását, hogy az idegenben értéktelen bálványra vesztegette tömjénét — de érdekesnek találta megkísérteni az európaszerte divattá vált Van-Most-féle párosítási rendszer alapján a nagyok asztalára beillő cultur-fajjáz civilizálalni.

(Folyt. köv.)

Kimutatás.

A kolozsvári iparos kölcsönpénztár 1874. oct. havi forgalmáról.

Bevétel.

September haváról áthozatal 5928 frt 73 kr.
Betételekben 12,394 frt 33 kr. Váltó visszafizetésekben 65,768 frt. 6% kamatban 1325 frt 45 kr. Késedelmi kamatban 157 frt 48 kr. Kezelési feldíjban 451 frt 24 kr. Könyvdíjban 8 frt 50 kr. Bélyegdíjban 66 frt 80 kr.

Összesen 86,100 frt 53 kr.

Kiadás.

A tagok betételeiből visszafizetődött 17,137 frt 86 kr. 209 esetben kölcsön 65,391 frt 74 kr. Bélyegzett papírra 66 frt 80 kr. Irodai szükségletre 6 frt 80 kr. Irodai személyzet díjában 92 frt. Pénztár maradvány egyenleg 3405 frt 33 kr.

Összesen 86,100 frt 53 kr.

Az octoberi havi forgalom összesen teszen 168,795 frt 73 kr.

Kolozsvárt, oct. 31. 1874.

Benigni Sámuel, Mamicza János,
helyettes elnök, pénztárnok.
Tömcsavary Miklós,
könyvvizsgáló.

— A décsi piac árjai nov. hó 8-diké ausztr. mérő Tisztábuza 4 fr. 80 kr. elegybuza 3 fr. 80 krajczár, rozs 3 forint — krajczár zab 1 frt. 50 kr. pityóka 1 frt 40 kr. Egy máza szalonna — ft — kr. Egy font disznózsír 70 kr. Egy kupa borsó 24 kr. lencse 24 kr. paszuly 28 kr. Egy máz kenyérliszt 13 frt Egy font marhahús 15 kr.

— A gy.-fehértvári piac ára nov. 7-dikén 1874. A. ausztr. mérő Tisztábuza 4 frt 12 kr, elegybuza 3 frt 68 k. rozs 2 frt 85 kr. kukoriceza — ft. zab 1 frt 58 kr. pityóka 1 frt 50 kr. Egy máza szalonna — ft — kr. Egy font disznózsír 60 kr. egy kupa borsó 32 kr. lencse 20 kr paszuly 16 kr Egy máza kenyérliszt 12 frt Egy font marhahús 20. Egy máza széna 1 frt 65 kr. Egy öl tűzifa kemény 9 frt — kr.

— A szamosújvári piac árjai nov. hó 2-ről 1874. Alsó ausztr. mérő. Tisztábuza 4 frt 50 kr. Rozs 3 frt — kr. Elegybuza 3 frt 60 kr. zab 1 fr. 40 kr. Széna 2 ft. — kr. Egy öl fa 36 hüv. hossz 14 frt. — kr. Marhahús fontja 16 kr. Konyhaliszt 11 kr. Borsó mérője —. Lencse —, paszuly — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tűzsdéről

Nov. 9-én 5% Metalliques 70.10 frt. Kamat —. — 5% Nemzeti kölcsön 74.50 frt 1860 Kölcsön 109.50. Bankrészevény 980 Hitelintézeti-részevények 235.75 London 11025. ft. st. Ezüst 105.— Cs. kir. arany 524. 1/2 Napoleondor 890 1/2.—

Urbéri kötvények: Magyarországi 77.50 Temesi 77.— Erdélyi 74.75 Horvátországi 79.50

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Nyilttér.

PERL fogorvos

Lakik b.-középutczá b, sz. a. a kisegítő pénztár tőzsomszedságában az első emeleten. 10—15

Átutazók egy fogat egy óra alatt, egy egész fogsort egy nap alatt nyerhetnek.

Fogfájás gyorsan és örökre eltávolíttatik

Hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírre tétetik, hogy a Torda mezővárosi bór- és húsfogyasztási adónak az 1875, illetőleg 1876 és 1877 évekre is bérbeadása céljából folyó év

november hó 25 délelőtt 9 órakor

a nevezett pénzügyigazgatóság 1-ső ügyosztálya irodájában nyilvános árverezés fog tartatni, és pedig

a horra nézve 1600 frt.
a husra nézve 4000 frt.

kikiáltási ár mellett.

A további feltételek ugy ezen pénzügyigazgatóság kiadó hivatalában, valamint a helybeli és tordai m. kir. pénzügyőri biztosságnál a hivatalos órákban megtekinthetők lesznek.

Kolozsvárt, 1874 november 8-án.

Schreiber.

27 kr.

(407)

HOROWITZ F.

(3—3)

bécsi kézműárak központja
Bécs, Wiedener Hauptstrasse 20,
a Pál-egyházal szomszédságában.

felülmúlhatlan nyújt e nemben. Nagy választék ripsz, skót-plaid és esküfény-kelmékből, minden színű lüstrékből, továbbá legkezebb és legjobb minőségű bécsi ruha, széles zsinor-barchent, % széles vászonszövetekből, finom üng-chiffonból, rózsas- és lilaszín ágyneműből, lendmassz-törölköző- és asztalkendőkől, % széles hosszonyegyekből, mátráz-sínvat és ezer meg ezerféle más cikkéből, de rófi vagy darab száma nem drágábban 27 kr-nál. Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

(317) A sokféle, különösen órákra és arany cikkekre vonatkozó hirdetések közt, némely csak a vidéki közönség részére van szánva. Órákban kell a vásárlástól, ha az eladó ezége nem nyújt elegendő kezeséget. A főlem vásárolt órákat és arany tárgyakat mindig becsérélem vagy visszavetem, ez a legszigorúbb üzleti jöhetőség bizonyítéka!

Hihetetlen, de igaz!

10 és 12 frt. egy valódi angol ezüst henger óra, tömör 5 évi jótállás mellett és egy tartalék órával. Ugyanily óronak idméről órák finomul aranyozva csak 12 frt. 50 kr.

15 és 20 frt. egy gyákorlati, jó, kemény remontoir-óra, ugynev. császár óra, legjobb gyártmány,

a mit csak képzeini lehet, orvosoknak és lelkészeknek nem lehet eléggé ajánlani ez órákat, mert eclairás bizonyítékuk vannak, hogy az efféle órák egyetlen percczel sem változnak.

15 és 18 frt. egy modern katona-óra, könnyű, csinos, amellet felette elegáns és izéles, amellet földolag, hogy igen pontos és messé olesó, az ily órához mindenki kap egy dívatos óraláncot órákulcsal, tokot, medalliont 5 évi jótállás mellett.

Csak 18 vagy 25 frt. egy valódi angol ezüst horgony-óra, savoneti dupladíddel, legfinomabb metszéssel, lánczsal és jótállási térítvénnyel.

Csak 13 frt. egy valódi angol ezüst, tűzben aranyozott chrenometer-óra lánczsal, talmiarany medallionnal, börtökkel és jótállási térítvénnyel.

Csak 16 vagy 17 frt. egy valódi angol Prince of Wales- remontoir-óra, leg-erősebb csőfűreg, kristályüveg és nickelműszerrel, tömör talmiaranyból, ez órák előnye mások felett, hogy kulcs nélkül lehet felhuzni; ezekhez kap mindenki egy láncot, medalliont és jótállási jegyet ingyen.

Csak 14 vagy 17 frt. egy egészen kicsiny valódi ezüst, valódi aranyozott hölgy-óra nyaklánczsal és jótállási jeggyel.

Csak 20 frt. egy valódi angol, tűzben legfin. aranyozott ezüst chrenometer-óra, dupla köpenyvel legfin. zománczozva, lánczsal, medallionnal és jótállási jeggyel.

Csak 18 vagy 20 és 25 frt. a legfinomabb ezüst valódi angol horgony-óra, 15 rubintra lánczsal, medallionnal, bór tokkal és jótállási jeggyel.

Csak 20 és 25 frt. egy ezüst, kulcs nélküli remontoir-óra lánczsal és medallionnal.

Csak 40, 50 és 60 frt. arany hölgy-órák gyémántokkal.

Csak 30, 35 és 40 frt. egy valódi angol ezüst remontoir-óra kettős fedéllel, jótállás mellett, szabadal. ellátva.

Csak 23, 25, 27 frt. egy arany hölgy-óra lánczsal, medallionnal és jótállási jeggyel.

Csak 35, 45, 50 frt. egy valódi angol arany horgony-óra kristály üveggel.

Csak 60, 75, 100 frt. egy finom arany remontoir-óra kristály üveggel, 105 és 115 frt. dupla fedéllel.

Csak 200—300 frt. egy valódi angol chrenometer remontoirral, dupla fedéllel és kristály üveggel.

Ezen kívül minden bárhol, vagy bárki által hirdett óranemek olesóbban.

Igazítási műhely.

Régi órák, gyakran drága családi ereklyék, igazítottak s új gyanánt állítottak helyre. Az igazítások ára 5 évi jótállással 1 1/2, 3, 5—10 frt.

Aranyárak

a bécsi cs. kir. pénzverde által hivatalosan megpróbálva.

Gyűrűk.

Hölgy-gyűrűk: 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15 frt.

Pecsenyő-gyűrűk férfiaknak: 8, 10, 11, 12—20 frt.

Mátka-gyűrűk: 5, 6, 7, 8 frt.

Arany óralánczok.

Lánczok, rövidék, kulcsesal: 15, 20, 25, 30, 35—80 frt. minden kigondolható alakban.

Lánczok, hosszúkák sima és fagyonirozott szorítóval, gyönggyel vagy rutával: 25, 30, 35, 40, 50, 55, 60, 65, 70, 80—150 frt.

Arany medallionok,

urak és hölgyek számára.

valódi kövekkel: 14, 16, 18, 20, 22, 24, 30, 35, 40, 45, 50 frt.

Arany garnitúrák.

Brocheok és fülbevalók: 18, 20, 24, 30, 35, 40 frt.

Valódi gyöngyökkel v. kövekkel: 36, 40, 45, 50—200 frt.

Gyémántv. brillánsal: 60, 80, 90, 100—150 frt.

Arany fülbevalók.

Lenesők gyermekeknek: 1.25, 1.50, 1.75.

2, 3 frt. kövel és anélkül.

Levélbeli megrendelések,

postai utánvét, vagy az összeg beküldése mellett, 24 óra alatt teljesítenek. Kivá-natra órák és arany árak, utánvét mellett, választás végett megküldetnek, s a meg nem tartott darabokért a pénz visszaszolgáltatatik.

Aram olesóbbak a legolesóbbaknál bárhol, s igényeimmel a kor színvonalán állók.

Mindazok, a kik új órákat vagy arany tárgyakat kívánnak rendelni,

Mindazok, a kik régi órákat vagy régi arany árakat kívánnak újakkal becsérélni, kéret-nek czégemhez fordulni,

FROMM FÜLÖP,

óra- és arany-árú-gyáros,

Rothenthurmstrasse 9 sz. a Wollzeilevel szemben Bécsben.

Kérem a czéget jól megjegyezni.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum-egyleti könyvkereskedésében

Kolozsvárt a

következő 1875. évre szóló naptárak

kaphatók:

Borászati naptár.

Szerkeszti dr. Nyári Ferencz. 2-dik évfolyam. Ára 80 kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvár - Nyomdát Stein János m. l. egyetemi nyomdászánál ev. l. t. tanoda bettivel Kolozsvárt.

Gazdasági zseb-naptár

1875-re.

Tizenötödik évfolyam. Szerkesztő tulajdonos

Kodolányi Antal.

Csinos jegyzőkönyv alakban, vászonba kötve tizen-két utasítási havi füzettel együtt 2 forint.

Falusi gazda naptára.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára, jeles szakfé-r-fiak közreműködésével. Szerkeszti Máday Izidor. II-dik évfolyam. Ára 80 kr.

A „Magyar Polgár” nagy naptára.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt.

Az ATHENEUM nagy képes naptára.

Szerkeszti Sárkány János Ferencz. 16-dik évi folyam. Számos fametszvényvel. Ára 1 frt.

Postán bérmentve megküldve 1 frt és 10 kr.

Lidércz naptár.

Kalandok, bűnesetek, tündéregék, csodás tünemények stb. gyűjteménye. 14-dik évfolyam. Ára 60 kr.

KOSSUTH naptár.

Szerkeszti Honfi Tihamér. 5-dik évfolyam. Ára 40 kr.

István bacsai naptára,

vagyis családok házigazdának és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földmívelőknek való képes kalendárium. 20-dik évfolyam. Ára 50 kr.

Közhasznu erdélyi képes naptár.

A vásárok pontos kijavításával. Ára füzve 26 kr.

Protestáns új képes naptár.

Szerkesztette Dúzs Sándor. Ára 50 kr.

A „népzászlója” naptára.

A magyar nép számára. Szerkeszti Aldor Imre. 7-dik évfolyam. Ára 40 krajczár.

A magyarnép naptára.

Képes kalendárium. Sokféle hasznos és mulattató olvasmánnyal ellátva. Szerkeszti Tatár Péter. Ára 30 krajczár.

NEVESSÜNK!

1875 évre szóló mulattató naptár, melyet azon reményben, hogy a jelen évvel minden valószínűség dacára sem lesz vége ennek a gyönyörű-éges világnak, jobbra — balra pattagó vontosövű viccekkel, előre — hátra-ragdoló szellemi bak ugrásokkal, hihetetlen humorisztikus hazugságokkal, mindenfélét kifigurázó sok képpel stb. stb. megcsinált egy asztronomikus. Ára csak 40 kr.

A magyar nők naptára.

Szerkeszti Beniczky Irma. 7-dik évfolyam. Ára 60 krajczár.

Főzségi jegyzők naptára és évkönyve.

Első évfolyam. Ára 1 frt.

Nemzeti nagy képes naptár.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, számos képpel. Szerkesztette Áldor Imre. Ára 1 frt.

Honvéd naptár. (Együttal katonai naptár.)

A magyar nép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Ára 60 kr.

Irodai fali naptár.

Ára 30 kr.

Jegyzék napló, ügyvédek és birák számára.

Szerkeszti Schnierer Gyula.

11-dik évfolyam. Csinos piros vászonkötésben. Ára 1 frt 20 kr.

ORVOSI zsebnaptár.

Hatodik évfolyam. Szerkeszti dr. Hochhalt K. Budapesti gyakorló orvos. Egész vászonkötésben. Ára 1 frt 20 kr.

Hölgyek naptára.

3-dik évfolyam. Dús tartalommal; aranymetszetű vászonkötésben. Ára 1 forint 80 kr.

Szótárak:

Magyar — német:

BALLAGI, új teljes német és magyar szótár, 2 rész füzve 9 frt. Félbörbe kötve 11 forint

Iskolai és utazási magyar és német zsebszótár, 2 rész füzve 1 frt 40 kr., teljesen egy kötetbe félbörkötésben 2 frt.

FARKAS, legújabb és legtömöttebb magyar — német és német — magyar zsebszókönyv. Stereotyp kiadás. Hetedik lenyomat, két kötet 2 frt., teljesen egy kötetben félbörkötésben 3 frt.

FOGARASI, magyar — német és német — magyar szótár. Ötödik bővített kiadás két kötet 4 frt., félbörbe kötve egy kötetben 5 frt.

LOOS, a magyar és német-nyelv szótára. Többek közreműködésével készítve. 2 kötet füzve 2 frt.

TIPRAY, magyar — német és német — magyar zsebszótár. 2 rész füzve 1 frt. Ugyanaz csinos vászonkötésben 1 frt 40 kr.

Ugyan csak

Legújabb megjelentek és Stein János erd. muzeum-egyl. könyv-kereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

A természet könyve.

Közérdekű olvasmányok a természet-tudományok köréből. Bernstein A. német műve után.

I. és II-ik füzet. Füzetenként 50 kr.

E közérdekű vállalatra, mely egyelőre 20 füzetre van tervezve és havonként egy füzet fog megjelenni annyival inkább is felhívjuk a közönség különös figyelmét, miután e munkát beléremén kívül a csinos kiállítás és az olesó ár is ajánlja.

A magy. váltó- és kereskedelmi törvény.

A váltói végrehajtásokra vonatkozólag kiadott eljárási szabályok, ugy a váltó-bíróságok illetősége és a váltóhamisítás esetében követendő eljárásra nézve foglalt módosításokkal stb. stb. ellátva egybeilleszté Szeiczey Gusztáv. 6-dik ujra átdolgozott kiadás. Ára 2 forint.

Magyarországi rendeletek tára.

Nyolczadik folyam. 1874. Hivatalos kiadás. Ötödik füzet. Ára 50 kr.

Middlemarch.

Tanulmány a vidéki életből. Irta Eliot György.

Az angol eredetiből fordítva. I kötet. Ára 2 frt.

Az elmés nemes Don-Quijote de la Mancha.

Irta Miguel de Cervantes Saavedra. Spanyolból fordítva.

Első és második kötet, kötetenként 2 frt 80 kr.

A lammermoori menyasszony.

Irta Scott Walter.

Angolból fordítva. Ára 2 frt.

Idősb Robinsohn Crusoe

utazásai, élelményei és csodálatos kalandjai. A Robinsoadok történetével és a szerző De Foe Dániel élet-rajzával. Ára 1 frt 40 kr.

Magyarország közjoga,

illetőleg a magyar államjog rendszere.

Irta dr. Korbuly Imre.

I. kötet. Államjog 3 frt 40 kr.

II. kötet. Közigazgatási szerve-

zet. Ára 80 krajczár.

A magyar nyelv és irodalom

rövid története.

Irta Imre Sándor. 3-dik kiadás.

Ára 1 frt 80 kr.

Az ember testének szerkezete

és élete.

Dr. Thomé után.

120 magyarzó ábrával. Ára 1 frt.

Kapható Stein János

MEYERS KONVERSATIONS LEXIKON

Subscriptions-Einladung auf die Dritte Auflage

360 Bildertafeln und Karten.

Hefenausgabe: 240 wöchentliche Lieferungen à 5 Sgr.

Bandausgabe: 30 broch. Heftbände à 1 Thlr. 10 Sgr.

15 Leinwandbände à 3 . . . 5 .

15 Halbframbände à 3 . . . 10 .

Bibliographisches Institut in Leipzig.

(422)

Eladó birtok.

Alsó-fehérmegyében Szent-Benedek községében 20 hold jól mivelt szántó, 10 hold kaszáló, 4 hold szőlő, fenyő-karókkal ellátva, 1 1/2 hold belső telek a községközépen lakóházzal és gazdasági épületekkel (akár a nélkül, legelő és regále joggal,) örökön eladó. Értekezhetni

AMBERBOY ANTAL:

urral helyt.

Utóposta Marosujvár.

(4—6)